

10. Експертні методики кількісної оцінки професійних ризиків

Ольга Євтушенко, Аліна Сірик, Петро Породько, Владислава Нетреба
Національний університет харчових технологій, Київ, Україна

Вступ. Одним із методів аналізу і прогнозування показників виробничого травматизму є експертна оцінка. Особливе значення має експертна оцінка в умовах невизначеності, коли відсутні об'єктивні показники ризику або їх визначити надто складно, недостатньо точно і економічно недоцільно.

Методи досліджень. Дослідження спрямовано на аналіз експертних методик кількісної оцінки професійних ризиків та вибір найбільш придатної для вивчення умов праці на підприємствах харчової промисловості.

Результати. Застосування розрахункових методик оцінки ризику не завжди економічно виправдано, у зв'язку з цим набувають широкого поширення в різних галузях експертні методики оцінки безпеки виробничого середовища. Основними перевагами цих методик є простота, наочності, кількісний характер оцінки, можливість багатократного повтору, малі витрати на проведення. Детальніше зупинимось на чотирьох найбільш поширених методиках. У системі Елмері рівень безпеки виробничого середовища оцінюється на основі індексу безпеки. Індекс описує, відсоткове співвідношення, значення якого може змінюватися в межах від 0 до 100. Отримані результати розрахунків індексу безпеки на різних робочих місцях можна групувати і ранжувати, що дозволяє визначити пріоритетні напрями робіт щодо профілактики виробничого травматизму і поліпшення умов праці. Методика оцінки Файн-Кінні пред'являє більш високі вимоги до досвіду і ерудиції експерта. Оцінка робиться на основі визначення експертом трьох величин з подальшим їх перемножуванням. Зміна критеріїв може вплинути на підсумкову оцінку, у зв'язку з цим потрібне проведення додаткових досліджень для встановлення об'єктивності оцінки, що проводиться за допомогою нової методики. Норвежская компанія DNV застосовує власну методику експертної оцінки ризиків. Оцінка ризику ведеться згідно двох основних методик, що відрізняються мірою деталізації параметрів оцінки. Формула для розрахунку кількісної характеристики ризику ґрунтується на загальноприйнятому визначенні поняття ризику як проведення вірогідності і важкості несприятливих наслідків. Розрахунок виконується шляхом впровадження бальних оцінок вірогідності і важкості. Однією з особливостей системи оцінки ризиків компанії DNV є облік не лише прямих фінансовий і людських втрат, але і можливих наслідків несприятливих подій, здатних негативно вплинути на довкілля, імідж підприємства і культурну спадщину. Європейське агентство щодо забезпечення здоров'я і безпеки працівників підготувало і вільно поширює в Інтернеті власну розробку «П'ять кроків оцінки ризику». Оцінка ризиків включає п'ять етапів: збір інформації; виявлення загроз; оцінка ризику виникнення загроз, планування дій, спрямованих на запобігання або зниження ризиків; документальне підтвердження оцінки ризиків.

Висновки. Використання на підприємстві експертних методів кількісної оцінки умов праці в традиційних процедурах внутрішнього аудиту дозволить вивести систему управління охороною праці на новий, високий рівень і надалі це сприятиме зниженню рівня травматизму і захворюваності працівників підприємства. Реалізація комплексної і періодичної системи оцінки професійних ризиків дозволить знизити економічні втрати підприємства, що у свою чергу є мотивуючим чинником для роботодавця.